

Kommunstyrelseförvaltningen
Lisa Nissdal Olin

Remissvar – En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas (SOU 2024:23)

Mora kommun har beretts möjlighet att lämna synpunkter på *En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas (SOU 2024:23)*, som enligt direktivet har haft i uppdrag att se över och analysera vissa frågor inom alkohol- och tobaksområdet, och därtill närliggande frågor, samt analysera behovet av förändringar och förtydliganden av regelverken. Mora kommun instämmer med utredningen om vikten av att värna folkhälsan och skydda barn och unga mot nikotin, alkohol och lustgas, och tycker att många av förslagen är bra. Mora kommun noterar dock att betänkandet omfattar omkring 30 förslag, och många innebär ett ökat uppdrag för kommunen. Mora kommun menar att finansieringsprincipen ska gälla för förslagen som enskilt och sammanhängande innebär ett ökat kommunalt uppdrag, vilket också kräver resurser till kommunerna för genomförande.

Lustgas

Det skulle kunna förtydligas att Polismyndigheten har möjlighet att förverka lustgasen om den kan antas användas i berusningssyfte.

Tobak

4.1 Rök-, tobaks- och nikotinfri skoltid

Utredningen föreslår att bestämmelser om en rök-, tobaks- och nikotinfri skoltid ska införas, vilket innebär att elever i förskoleklassen, grundskolan och gymnasieskolan samt motsvarande skolformer inte ska få röka, vejpa eller snusa under den tid då undervisning pågår i skolan. Utredningens förslag har goda intentioner, men Mora kommun ser utmaningar med förslaget, särskilt kring hur det i praktiken ska efterföljas. Mora kommun ser exempelvis att det finns utmaningar i att olika regler ska gälla för olika grupper av personer som befinner sig i skolan. I Mora kommun är skolverksamheten samlokaliserad - gymnasium och vuxenutbildning är i samma lokaler och lagstiftningen är olika för de båda verksamheterna. Totalt finns det ca 1400 elever i samma skolbyggnader som tillhör olika skolformer, vilket gör att det kan vara svårt för personalen att veta vilken skolform eleven tillhör. Mora kommun önskar även att utredningen i högre utsträckning hade problematiserat att förslaget gäller elever, inklusive elever över 18 år, men inte skolans personal. Mora kommun anser även att det råder otydlighet kring vad som avses med skolbyggnader och dess närområde. "Närområde" är en alldeles för otydlig skrivning. Mora kommun anser också att det behövs ekonomiska resurser till det förebyggande arbetet för en rök, tobaks-

och nikotinfri skoltid, så att skolorna ges goda förutsättningar att bedriva ett förebyggande arbete.

4.5 Förvaringsförbud

Utredningen föreslår att tobaksvaror, e-cigarett, påfyllningsbehållare och tobaksfria nikotinprodukter inte ska få förvaras i en kommersiell lokal eller i ett till den hörande utrymme, om produkten inte får säljas i lokalen. En justering av formuleringen om när det inte ska dömas till ansvar för brott kan övervägas. I utredningen framgår att "[...]det inte ska dömas till ansvar för brott mot förvaringsförbudet om det framgår av omständigheterna att de förvarade produkterna inte var avsedda för försäljning". Det kan övervägas att ersätta texten med "var för eget bruk" eller liknande, då en snävare formulering skulle göra det svårare för oseriösa aktörer att kringgå lagstiftningen om det bara fanns ett undantag från straffansvar.

Alkohol

5.2 Alkoholservering

5.2.1 Kopplingen mellan mat och alkoholservering

Utredningen föreslår att tiden för när matutbudet får begränsas till enklare maträtter ska tidigare läggas till kl. 22.00. Mora kommun tillstyrker förslaget, men det finns frågetecken kring förslaget som behöver förtydligas. Det behöver förtydligas vad fullgoda måltider/lagad eller på annat sätt tillredd mat/enklare maträtter, innebär i praktiken. Många nattklubbar öppnar först klockan 22.00 och det bör förtydligas ytterligare om ett kök alltid behövs om serveringstiden sätts från klockan 22.00.

5.2.5 Provsmaakning

Idag finns inte någon reglering av vilken mängd alkohol som kan godtas vid en provsmakning. Varje kommun ska enligt alkohollagen tillhandahålla riktlinjer för serveringstillstånd i kommunen. Mora kommun instämmer i att det skulle underlätta för både sökandena, kommunerna och även för rättssäkerheten om det fanns tydligare riktlinjer som var enhetliga inom landet avseende provsmakning.

En effektivare tillsyn över alkohol, tobak och nikotinprodukter

6.4 Den kommunala tillståndsprövningen

Det föreslås att ansökan om serveringstillstånd för alkohol och försäljningstillstånd för tobaksvaror måste göras på ett av Folkhälsomyndigheten fastställt formulär. Mora kommun är tveksamma till detta då många kommuner har en egen grafisk profil så att medborgarna känner igen sig oavsett om en ansökan/anmälan handlar om serveringstillstånd, folköl, tobak, sophämtning eller annan kommunal service. Merparten av de som söker tillstånd verkar enbart i kommunen och endast några få procent är verksamma över hela landet. Kommunerna har helt olika förutsättningar för att själva inhämta uppgifter. Det är också stor skillnad på vilka

uppgifter som behövs beroende på vad man ansöker om. Det finns redan en efterfrågad service på Verksamt.se.

6.5 Folkhälsomyndighetens ansvar för tillsynsvägledning och tillsyn enligt alkohollagen

Mora kommun välkomnar att Folkhälsomyndighetens tillsynsvägledande uppdrag förtydligas. Det är dock viktigt att vägledningen som tillhandahålls är ändamålsenlig och praktisk användbar för att kunna utgöra ett stöd, inklusive allmänna riktlinjer vid generella typfall.

6.9 Informationsutbyte

Enligt lagen om tobak och liknande produkter ska den som ansöker om tillstånd för att sälja tobak visa att hon eller han med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden är lämplig för att bedriva sådan verksamhet. Sökanden ska bland annat lämna de uppgifter från Skatteverket som kommunen behöver för sin prövning. Flera av dessa uppgifter är skyddade av sekretess hos Skatteverket. Mora kommun ser positivt på ändringar som gör att Skatteverket på begäran av en kommun ska kunna lämna ut handlingar som har betydelse för tillståndsprövningen och tillsynen, i likhet med alkoholområdet. Mora kommun instämmer i utredningens förslag att det underlättar för både kommunerna och näringsidkare om kommunerna själva kan begära in uppgifterna från Skatteverket.

Kommunstyrelseförvaltningen
Lisa Nissdal Olin

Kommunstyrelsen

Delegationsbeslut för remissvar – En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas (SOU 2024:23)

Mora kommun har beretts möjlighet att lämna synpunkter på *En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas* (SOU 2024:23).

Beslut

Mora kommuns remissvar lämnas i enlighet med PM med rubriken ”Remissvar – En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas (SOU 2024:23)”.

Beslut fattat

Med stöd av fastställt reglemente/delegationsordning

För kommunstyrelsen

Anna Hed
Kommunstyrelsens ordförande